

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum si Adamus non peccasset, Deus eosdem quos prædestinauit,
prædestinasset, illíque solum fuissent nati. disp. 33.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

illis folis Filius Dei carnem assumeret: vtrumque autem se offert, vt valde absurdum.

Secundò.

Secundò, quoniam qui procrearentur ex iis, qui peccassent, vel nascerentur cum originali iustitia, vel cum originali peccato? Primum dici non potest: quòd quidem nascerentur ex parentibus peccatoribus: neque item secundum: quandoquidem originalis iustitia collata fuit Adamo ipsi & posteris ipsius: hi autem posteris essent Adami: ergo posteritas tota vnà cum Adamo confirmata fuisset in gratia, si Adamus tentationem vicisset.

Contraria
D. Augusti.
sententia.

Contraria sententia, nempe neque Adamum, dum in statu innocentie animali viueret vita, neque posteros illius, dum in eodem statu simili vita viuerent, confirmandos fuisset in gratia, sed potuisse ab illa decidere, esto Adam non peccasset, ad statumque sempiternae felicitatis esset translatus, est Augustini 14. de Ciuitate Dei, cap. 10. vbi hæc scribit: *Quam felices erant primi homines, tam felix vniuersa societas esset humana, si nec illi malum, quod in posteris transierent, neque quisquam ex eorum stirpe iniquitatem committeret, qua damnationem reciperet. Atque ista permanente felicitate, donec per illam benedictionem, qua dictum est: Crescite & multiplicamini, predestinatorum Sanctorum numerus completeretur, alia maior daretur, qua beatissimis Angelis data est, vbi iam esset certa securitas peccatorum neminem, &c.* Idem docet 9. de Genesi ad litteram, cap. 3. & 1. Retractationum, cap. 13. Eandem sententiam amplectuntur D. Thomas 1. par. quæst. 100. artic. 2. Richardus in 2. dist. 20. artic. 2. quæst. 3. Durandus quæst. 5. & alij. Quæ sanè probabilior videtur, ac meritò præferenda. Status namque innocentie ex se totus erat viæ & probationis: quare non erat, cur ante visionem beatificam, tam ingentem hominum multitudinem, præter ordinariam legem, qua Angelos, primos parentes, & homines post naturam corruptam in manu consilij sui, ita relinquere consuevit, vt ad meritum, vel ad culpam, ad vitam, vel ad mortem, prout mallent, manum porrigerent, Deus in gratia confirmaret: nec sanè sine urgente ratione, aut Scripturæ testimonio, id affirmandum est: nullam autem rationem urgentem, nullumque omnino testimonium video, quod id persuadeat. Idem confirmat forma illa præcepti Adamo, Genes. 2. impositi: *In quocumque die comederis ex eo, morte morieris*: vbi significatur, non solum primam tentationem esse illi superandam, sed omnes vniuersim interim dum in eo viæ statu vitam ageret, semperque esse in periculo amittendi gratiam & dona, æternòque cruciatus promerendi. Quod ad posteros verò Adami attinet, idem confirmat, quòd credendum non sit, Adamum suo merito (quod personale tantum erat) posteris confirmationem in gratia promeriturum fuisse: idque quod Christus suis meritis Adami posteris non obtinuit, nec concessit, Adamum suis fuisse obtenturum.

Scoti media
sententia.

Scotus in 2. distin. 20. quæst. 1. mediam quamdam sequitur sententiam. Ait namque, Adamum, si primam tentationem superasset, fuisse statim in gratia confirmandum. Similique modo vnumquemque posterorum vbi superasset primam tentationem, quæ ipsi fuisset oblata, confirmandum fuisse in gratia, & non antea, ne posteros melioris conditionis fuisse futuros asseramus, quàm fuerint primi parentes. Sanè neutrum certum, imò nec verum esse arbitror: quin potius existimo, totam periodum cuiusque in statu innocentie constitutam illi fuisse in viam, in qua non solum mereri, sed etiam demereri, decideretque à gratia potuerit: cum status viæ

Resoluitur.

id ex se habeat, nec aliunde constet Deum contrarium statuisse.

Ad id ergo, vnde Anselmus fuit permotus, dicendum est, si quid probat, solum probare, quòd sicut peccatum, quod Adamus toto tempore viæ committeret, inficeret posteritatem, quæ in lumbis eius tunc esset, illique toti, quoad gratitum donum iusticie originalis sibi, & posteris collatum, noceret: sic quoque victoria illius toto tempore viæ, ita prodesset posteritati, vt omnes in iustitia originali conciperentur, esto ex proximis parentibus peccatoribus nascerentur. Ratio est, quoniam peccata aliorum fuissent solum personalia, vt nunc etiam sunt, solum verò primum peccatum Adami fuisset totius naturæ quoad eos omnes, quos virtute contineret, non autem quoad eos, qui iam in eo virtute non essent: quare si Adamus filios aliquos genuisset ante peccatum, ij quidem, qui ex illis nascerentur, conciperentur in iustitia originali, eò quòd non fuissent in Adamo quando peccauit: reliqui verò conciperentur in peccato originali. Quia ergo iustitia originalis soli Adamo tamquam trunco totius generis humani collata fuit ipsi & posteris, inde est, quòd solum illius peccatum primum fuerit totius naturæ, quæ tunc in eo virtute lateret, reliqua verò essent personalia: atque idcirco, si Adamus toto tempore viæ vicisset, ita profuisset toti posteritati, vt omnes illius posteris eò ipso, quòd proximè, vel remotè ex ipso traxissent originem, conciperentur in originali iustitia, nihil omnino impedientibus personalibus peccatis parentum intermediorum. Verùm de his, & de multis alijs, quæ de hac re dici poterant, commodius disputabimus prima secunde cum de originali peccato sermo incidit. De testimonio Gregorij disputatione sequenti agemus.

Ad primum, quo Anselmi sententiam confirmauimus, responderi potest: *Quis nouit sensum Domini, aut quis consiliarius eius fuit, vt definire audeat, quid Deus statuisse ex hypothesi, quòd Adamo non peccante aliqui posterorum illius peccassent, cum & primum iuste efficere potuerit, & secundum ex maxima sua misericordia, neutrumque absurdum quicquam haberet adiunctum. Pium tamen & misericordia Dei dignissimum est, nos in secundum inclinare.*

Ad secundum iam dictum est, ea hypothesi data, illos eo ipso, quòd posteris essent Adami, natiuros in originali iustitia, peccatis personalibus parentum proximorum nihil omnino impedientibus.

DISPUTATIO XXXIII.

Vtrum si Adamus non peccasset, Deus eosdem, quos predestinauit, predestinasset, illique solum fuissent nati.

Vtrumque partem videtur aperte asserere Gregorius quarto libro Moralium, in testimonio quod disputatione præcedente retulimus, & vtrumque affirmat cum eo Scotus in 2. dist. 20. quæst. 2. Ducitur illo suo principio, quoniam electio quorundam determinatè ad vitam æternam, voluntariè conferendi illis finem vltimum, antecedit omnem aliam volitionem diuinam circa media: eò quòd ordinatè volens prius velit finem, & deinde cogitet de medijs, eaque eligat: cum ergo electio illa quorundam determinatè ad beatitudinem firma sit in Deo & immutabilis, sanè quicquid postea

circa media accidat, illi omnes, & soli vitam æternam consequentur: quare esto Adam non peccasset, illi iidem consequerentur beatitudinem, essentque electi, seu prædestinati, qui post Adami peccatum, illam re ipsa consequentur: quippe cum hi, & non alij, ante omnem præuisionem peccati fuerint electi in vitam æternam: cum ergo, si nec Adam, nec ullus posteriorum peccasset, nullus omnino fuisset reprobus: eod quod reprobatio præuisionem culpæ ex sententia Scoti supponat: efficitur, ut Adamo & posteris non peccantibus, illi soli in statu innocentie fuissent nati, qui modò sunt prædestinati.

Obicit sibi Scotus. Primò.

Obicit sibi ipsi Scotus. Primò, quoniam modò multi prædestinati nascuntur ex parentibus reprobis, qui non fuissent in rerum natura, si Adam non peccasset: cum ergo variata causa efficiente, varietur effectus quoad numericam unitatem: consequens est, ut si Adamus non peccasset, concedi debeat, non omnes, qui modò prædestinati sunt, fuisset nascituros.

Secundò.

Secundò, quoniam, si Adam non peccasset, tot fuissent natæ feminae, quot masculi, ut supra ostensum est, atque ad eod tot masculi, quot feminae fuissent prædestinati, & è contrario: sed verisimile non est, inter eos, qui vitam æternam consequentur, feminarum & masculorum numeros futuros esse æquales: ergo, si Adam non peccasset, neque prædestinati nati fuissent iidem, & soli, qui modò prædestinati sunt.

Solutio Scoti. Ad primum.

Ad primum argumentum concessa maiori, negat Scotus minorem, nempe variata causa efficiente, variari effectum, quoad numericam unitatem. Eo enim ipso, quod homo aliquis eodem corpore, & eadem anima constaret, esset idem numero homo, à quocumque parente, & quocumque tempore produceretur: fieri autem optime posset, ut indifferenter à diuersis parentibus, diuersisque tempore produceretur homo, qui eodem corpore & anima constaret. Etenim cum anima rationalis à Deo per creationem infundatur, sanè eadem anima infundi à Deo posset, à quocumque parente, & quocumque tempore materia ad hominis generationem disponderetur. Præterea fieri optime posset, ut quæ pars materiæ concurrat modò ex parte maris & feminae ad generationem huius prædestinati ex his numero parentibus, atque hoc numero tempore, concurreret tunc ex aliis parentibus, atque alio tempore: quare iidem prorsus homines prædestinati, qui modò in hac rerum serie nascuntur ex his parentibus, nasci ex aliis potuissent in innocentie statu.

Ad secundum.

Addit Scotus loco citato, non solum eundem numero hominem posse iuxta modum iam explicatum, ex diuersis parentibus naturaliter produci, sed etiam quemcumque alium effectum à diuersis causis efficientibus. Si enim, inquit, quando ligno applicatur hic numero ignis, applicaretur alius numero ignis, generaret illum eundem numero ignem, quem alius produxisset: putat enim unitatem numericam effectus ab unitate causæ efficientis non pendere.

Ad secundum concessa maiori & minori, negat Scotus consequentiam: quoniam, inquit, cum sexus speciem hominis non variet, sed sit differentia accidentaria, aliqui, qui modò sunt feminae, fuissent tunc viri, aut è contrario, aliqui, qui modò sunt viri, fuissent tunc feminae, atque ad eod cum æqualitate & identitate prædestinatorum, potest esse modò inæqualitas inter numerum mulierum, & virorum prædestinatorum, quæ tunc non fuisset. Addit

Molina in D. Thom.

præterea, quod si inter eos, qui sunt prædestinati, nascuntur post Adami peccatum plures feminae prædestinate, quàm viri, resurgent totidem viri prædestinati, quot feminae: quia nullum est absurdum, aliquas ex iis, quæ nate sunt feminae, resurgere in sexu virili, quin potius, inquit, id decens videtur: quippe cum feminicus sexus in hac vita non requiratur nisi propter imperfectiorem: tunc autem omnis imperfectio tollitur. Addit, excepta Domina Beata Virgine, quæ gaudium immensum & gloriam habebit ex sexu illo muliebri propter specialem rationem. Hæc Scotus.

Quid de hac re sentiam, sequentes conclusiones aperient. Prima conclusio: Creationem, infusionemque huius numero rationalis animæ non arbitror pendere ab vno potius corpore ad id disposito, quàm ab alio, à dispositione facta potius ab vno agente, quàm ab alio, aut vno tempore, quàm alio, quin arbitror, quoties materia vltimò ad hominis generationem est disposita, à quibuscumque parentibus, & quocumque tempore disponatur, Deum pro suo arbitrio illi infundere eam animam, ex his omnibus, quas creare potest, quàm eligit liberè, atque ad eod à sola Dei voluntate emanasse, ut

1. Conclusio. Anima huius creatio infusa potius non pendet ab hoc numero corpore.

quando corpus D. Petri vltimo à suis parentibus fuit dispositum, ut generaretur vir, illi infunderetur potius ea anima, quæ illi infusa fuit, quàm anima D. Pauli, aut Mariæ Magdalene, vel quæcumque alia. Probat, quia anima rationalis independens est in suo esse à materia, à soloque Deo efficienter producit, & quæcumque earum æquè viuificare potest corpus humanum vltimò dispositum, siue illud mulieris sit, siue viri, exerceretque in eo operationes vitales: ergo creatio & infusio illius non pendet magis ab vno corpore vltimò disposito, quàm ab alio, neque magis à disposito ad esse viri, quàm feminae, aut à disposito ab his parentibus, quàm ab aliis, aut vno tempore, quàm alio.

Secunda conclusio. Dummodò homo aliquis eodem numero materia, & eadem numero anima rationali constaret, idem numero homo esset, quocumque tempore, & à quibuscumque parentibus produceretur, idque siue mas esset, siue femina. In hac conclusione conuenio cum Scoto. Probat, quoniam constaret eisdem numero partibus essentialibus: ergo esset idem numero homo. Differentia namque in sexu, in tempore, causis efficientibus, & in quibuscumque aliis accidentibus, esset accidentaria: quæ identitatem numericam substantialem ac essentialem non tollit. Confirmatur, quoniam D. Petrus, & quicumque alius, qui in die iudicij resurget, idem numero erit, qui fuerat dum vixit in hac vita mortali, neque alia de causa, nisi quia constabit eisdem partibus physicis substantiabilibus & essentialibus, quibus antea constabat, esto causa efficiens, à qua produceretur, reproductio ipsa, tempus in quo produceretur, & accidentia, quæ illam efficient, distincta sint futura à causa efficiente, quæ illum primò produxit, à prima productione, & tempore, in quo fuit productus, & ab accidentibus, quæ ante mortem corpus illius affecerunt: cum ergo idem cœtatur in homine, de quo disputamus: fit, ut esset idem numero homo.

2. Conclusio.

Tertia conclusio, in qua à Scoto dissentire incipimus, hæc est. Omnis effectus causæ secundæ, qui non constat partibus à Deo per creationem productis, & à causa secundæ unitis, ut constat homo, est diuersus numero, pro diuersitate numerica agentis, temporis & quarumcumque aliarum circumstantiarum concurrentium. Hanc ostendi-

3. Conclusio. Differentia numerica effectus quatenus à causa secundæ pendet.

o o o mus

mus s. Metaph. aduersus Scotum, & quosdam alios, estque Aristotelis, & communis. Nec est cur eam iterum hoc loco ostendamus. Quare falsum est, quod Scotus affirmat, nempe ignem productum in ligno ab hoc numero agente illi applicato, esse eundem numero qui à quocumque alio agente in eodem ligno produceretur. Quia potius, esto diuersis temporibus parentes diuersi possent indifferenter producere eundem numero hominem, qui eadem numero materia, & eadem numero forma constaret, accidentia tamen, quæ de potentia materia educerentur, essent distincta numero: quippe cum eorum numerica vnitas ab vnitate numerica agentis, temporis, & aliarum circumstantiarum concurrentium pendeat.

4. Conclusio. Adamo non peccante omnes, & solos qui nunc sunt prædestinati fuisse nascituros non est probabile.

Quarta conclusio. Improbabilis est opinio Scoti quatenus affirmat, omnes & solos, qui nunc sunt prædestinati, fuisse nascituros, si Adam non peccasset. Probat, quoniam incertum omnino est, an, si Adam non peccasset, Deus omnes & solas animas eorum, qui nunc sunt prædestinati, fuisset creaturus, atque in corpora humana infusus. Præterea, esto solas eas esset creaturus, cum tunc longè alius foret ordo rerum, habitatioque, & alimentum hominum futurum fuisset longè diuersum ab eo, quod post peccatum fuit, posteri Adami nequaquam eisdem numero corporibus constarent, quibus modò prædestinati constant: cum ergo ex sententia Scoti, & veritate, ad vnitatem hominum numericam, vnitas numerica tam corporis, quam animæ necessaria sit, efficitur, vt falsum omnino sit, ex hypothesi, quòd Adam non peccaret, omnes, & solos eos fuisse nascituros, qui modò prædestinati sunt.

5. Conclusio. Prædestinati qui, & quot fuisset, Adamo non peccante non constat.

Quinta conclusio. Si Adam non peccasset, nec constaret, qui & quot futuri essent prædestinati, nec vtrum omnes homines, qui tunc futuri essent, fuissent prædestinati. Primum probatur, quoniam, vt quæst. 2. ostendimus, prædestinatio pendet ex præuisione per scientiam filiam mediam inter liberam & merè naturalem, quid in vnoquoque ordine rerum & auxiliorum, ex infinitis, qui diuina potentia esse possunt, futurum sit per liberum arbitrium humanum & angelicum, & ex electione diuina, qua Deus hunc potius rerum ordinem & auxiliorum, quam alium vult eligere, in quo præuidet hos

A vel illos peruenturos in vitam æternam, in eaque ratio prædestinationis consummatur: sed nullus scire potest, quis rerum ordo & auxiliorum esset futurus, si Adam non peccasset: ergo nullus scire potest, qui, & quot ex posteris Adami, vel fuissent prædestinati, vel etiam omnino essent futuri.

Secundum ex iis, quæ disputatione præcedente diximus, est manifestum: Scotusque ipse, vt ibidem dictum est, ex parte consentit, cum affirmet, vnumquemque posterorum Adami non prius in statu innocentie confirmandum fuisse in gratia, quam superasset primam tentationem ipsi oblatam, atque adeò peccare potuisse, & damnari.

B Testimonium Gregorij, vt ingenuè fatear, sonare videtur, quod Scotus affirmat: tamen si D. Thomas 1. part. quæst. 100. artic. 2. ad primum & alij illud interpretari conentur.

Scoti fundamentum, dum de prædestinatione esset sermo, satis exclusimus. Neque enim ante præuisionem per scientiam mediam inter liberam & merè naturalem futurorum omnium contingit quicquam statui, aut quemquam prædestinari, nec prædestinatis voluit finem, nisi dependentur à mediis.

C Vltima conclusio. Omnes, quæ natæ fuerint feminae, in sexu etiam femineo resurgent. Augustinus 22. de Ciuitate Dei cap. 17. sententiam quorundam refert, qui asseuerabant, feminas omnes in sexu virili esse resurrecturas. Scotus loco citato obscure loquitur, eandemque sententiam redolere videtur, solamque excipere Beatam Virginem. Augustinus tamen vbi supra respicit, & merito quidem, dictam opinionem, & eam, quam statuimus, conclusionem, approbat: quam eandem nos veremus in quæstione cum de mortuorum resurrectione suo loco differemus. Nunc sufficiat nobis conditionem generis humani in felici innocentie statu, prius quam mors dominaretur, explicasse, vt Deum quasi laborantem imitemur. Et quidem ille, homine condito, primam mundi fabricam clausit & quieuit: ita nos primam hanc nostri laboris portionem in explicatione hominis, & eorum, quæ sunt primam ipsius vitam consecuta, claudamus, atque à laboribus, quos suscepimus in prima parte D. Thomæ, si non pro dignitate, pro virtutibus certè nostris explicanda, quiescamus.

Deo Iesu Christo, æterni Dei æterno filio, Creatori rerum omnium, & totius orbis reparatori omnipotentissimo & fortissimo, vnà cum Patre & Spiritu sancto sit laus & gloria in perpetuum.

FINIS.